

*Кравець С.М.,
викладач спецдисциплін,
ВСП «КФКТЕ НАУ»,
м. Київ, Україна
Морозова В. С.,
бакалавр,
НТУУ КПІ ім. Сікорського,
м. Київ, Україна*

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА В УМОВАХ ВІЙНИ: З ДОСВІДУ ВИКЛАДАННЯ І НАВЧАННЯ

24 лютого 2022 року розпочався етап повномасштабної війни росії проти України, яка розпочалася ще у 2014 році. До ковідних проблем додалися проблеми воєнного стану, окупації, потім звільнення та деокупації, які тривають і зараз. Але зараз викладачі, вчителі та професори, збагачені досвідом дистанційного навчання в умовах пандемії, яка нікуди не ділася до цього часу продовжують свій фронт. Дистанційна освіта в цих не простих умовах, а деколи і в жахливих, дозволяє зберегти освітню галузь нашої держави. Вчителі в окупованих районах часто, ризикуючи своїм здоров'ям, а інколи й життям, навчають дітей і доносять правду людям. На відміну від тих часів, коли починалася пандемія, коли спочатку була паніка, як в таких умовах буде проходити освітній процес, то зараз всі зразу включилися в освітній процес за допомогою дистанційного навчання. Багато викладачів навіть з окопів учили своїх учнів і студентів, а студенти захищали свої дипломи, перебуваючи на фронті. Таких людей ніщо не зламає.

Дистанційна освіта, як і освіта в цілому, дозволяє кожній людині бути інтелектуально-збагаченою та мати можливість бути гарним спеціалістом, щоб отримувати гідну зарплату для матеріального забезпечення своєї сім'ї, а це в свою чергу сприяє розвитку української нації та нарощує інтелектуальний та загальний потенціал держави. Тому викладання з допомогою дистанційного навчання є однією із складових освітнього процесу в умовах війни і пандемії. Тому є дуже важливим використання дистанційного навчання для викладання будь-якої дисципліни для закладання бази у вивченні навчального матеріалу і примноження інтелекту конкретної особистості і загального потенціалу суспільства і держави. Дистанційна освіта повинна допомагати і сприяти цьому процесу, особливо, в умовах війни.

Керуючись інструктивним документом [3] та відповідними урядовими, відмітимо, що проблема зводиться, в основному, до теми дистанційного навчання взагалі і в умовах війни, зокрема. Ми розглядаємо роботу дистанційного навчання в умовах війни і пандемії. Цим простим способом ми трохи пропагуємо політику держави щодо розвитку системи “навчання впродовж життя”, яка залишається актуальною та потребує удосконалення і в сучасних умовах та ще й під час війни. Тут обрано дистанційне навчання для

демонстрації його можливостей та недоліків та наукової оцінки ефективності дистанційного навчання як такого і, зокрема, в умовах нестандартних, таких, як війна, і при цьому не загубити зацікавленості студентів і школярів до навчання.

Початок викладання в умовах пандемії для нас почався з того, що довелося пристосовувати всю наочність до комп'ютера. На деяких заняттях можна було користуватись допомогою Інтернету, коли це стосувалось плакатів, таблиць, рисунків, тощо. Так само ми робимо і під час війни. Наприклад, при наведенні тексту програми:

```
/*Текст програми*/  
#include<iostream.h>  
int main()  
{  
cout<<"Привіт, студенте! Я С++!";  
return 0;  
}[1].
```

Тут перший рядок є коментарем, другий це директива, яка під'єднує бібліотечний файл `iostream.h`, який дає змогу виконувати операції введення/виведення даних. Далі у програмі записана обов'язкова функція `main()`. Ключове слово `int` означає, що функція `main()` повертатиме у точку виклику результат цілого типу.

Тут `cout<<` виводить на екран "Привіт, студенте! Я С++!". А команда `return` служить для виходу з головної функції тобто для завершення програми. У такий спосіб на екран можна виводити все, що стосується конкретного заняття.

Інформатизація освіти в Україні – один з важливих механізмів, що зачіпає основні напрями модернізації всієї системи освіти. Сучасні інформаційні технології відкривають нові перспективи для підвищення ефективності освітнього процесу. При цьому важливу роль грають методи самоосвіти, активного пізнання, дистанційної освіти. Дистанційна освіта – навчання на відстані – в умовах війни пандемії набуває особливого значення. За наявності сучасних комп'ютерних технологій та Інтернету вона стає зручною та доступною. Вона не вимагає присутності студента в аудиторії [5].

У роботі [4] показано переваги і недоліки дистанційної освіти такі, як постійний контроль, можливість підвищення кваліфікації, здавати екзамен після закінчення курсу, ця освіта дешевша і в той же час студент ізольований від товаришів, відсутність емоцій, відсутність безпосереднього зворотного зв'язку. Комп'ютер не замінює викладача, а тільки змінює його роль. Ми будемо торкатись лише того, що стосується процесу навчання в умовах війни. Якщо під час пандемії у більшості викладачів було побоювання, що буде з навчанням студентів і школярів, особливо в тих, які не володіють сучасними ІТ, то зараз це питання не виникає, бо освітяни отримали досвід роботи під час коронакризи з інструментами дистанційного навчання. Як показує наш практичний досвід, у більшості інтерес до навчання зростає, бо студенти і

школярі теперішнього покоління люблять користуватися комп'ютером. За нашими спостереженнями активність студентів і школярів до навчання зростає, а це швидше їх формує як особистість. Вони починають усвідомлювати свою значущість, бо в них починає виходити те, до чого вони прагнули ще до вступу в коледж чи інститут. Але в той же час є такі студенти і школярі, які не дуже відповідально ставляться до свого навчання в цих умовах. Вони не завжди вчасно підключаються до відеоконференцій або зовсім пропускають їх. У багатьох з них буває відсутня мотивація до навчання. Це пов'язане з тим, що часто вони думають, що в цих умовах викладачі будуть до них більш лояльними, що іноді, хоч це буває досить рідко, має місце, і тому дуже часто доводиться спонукати їх до навчання. Зі студентами останніх курсів і випускниками шкіл цей процес проходить легше і простіше. А от з молодшими студентами і школярами до цього процесу іноді доводиться долучати і батьків. Ефективність навчання за нашими спостереженнями зростає тоді, коли вдається вдало поєднати наочність з комп'ютером. Це в свою чергу спонукає їх до ще більшого прикладання зусиль до навчання, що і приводить до здобуття якісної освіти і отримання знань в умовах війни, яка накрила собою всю нашу державу. Отже, ми можемо бачити, що використання дистанційного навчання в умовах війни є не тільки необхідним засобом, а й ефективним, незважаючи на обмеження, які існують при цьому. Навички дистанційного навчання з великим успіхом використовують наші воїни у розвідці, протиповітряній обороні та при роботі артилерії, особливо далекобійної. Тому в процесі викладання з допомогою дистанційного навчання слід керуватися і враховувати спеціальність, яку здобувають студенти і враховувати свій і їхній практичний досвід. Бо, як сказано в законі про освіту [2] важливою складовою у моделі “освіта впродовж життя” має стати мотивація до професійного розвитку та самовдосконалення, формування свідомості, фахової багатопрофільності, творчого зростання, ефективної реалізації знань та навичок у праці. У формуванні мотиваційної системи, яка покликана стимулювати розвиток повинна брати активну участь держава і розробляти відповідну політику.

Список використаних джерел

1. Глинський Я.М., Анохін В.Є., Ряжська В.А. С++ і С++ Builder: Навч. посібн. 4-е вид. – Львів: СПД Глинський, 2008, 192 с.
2. Про освіту : Закон України // Урядовий кур'єр [Текст]. – 2017. - 4 жовтня.
3. Наказ директора від 11.03.2022 р. № 28-3/ОД «Про освітній процес у коледжі в умовах воєнного стану».
4. Мельник Ю. В., Бороденко Н.Д., Богданова Н.В., Деякі проблеми організації дистанційного навчання в ВНЗ., Університет новітніх технологій., 2017, moodlemoot.in.ua/course/view.php?id=114.

5. Інформаційно-консультативний центр «Освіта». URL: <http://www.osvita.org.ua>

6. Pakhomova T. O., Komova O. S., Belia V. V., Yivzhenko Y. V., Demidko E. V. Transformation of the pedagogical process in higher education during the quarantine. *Linguistics and Culture Review*, 5 (S2), 2021. P.215-230